

**Вищий навчальний заклад
«Національна академія управління»**

науково-дослідна тема

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ СЕКТОРІ**

державний реєстраційний № 0118U003925

Актуальність теми. Культурна індустрія – один з новітніх секторів національної економіки, який охоплює практично всі сторони життя суспільства. Як сектор підприємництва – це масштабний та динамічний ринок з можливістю широкого використання творчого та інтелектуального потенціалу людини в якості основного виробничого ресурсу. Як об’єкт державної економічної політики – це сфера виробництва благ з високою доданою вартістю.

Культура суспільства та його соціальний розвиток визнаються в Україні як важливий чинник національної безпеки. Вивчення особливостей державного регулювання економічним розвитком сфери культури стосується різних проблем, і насамперед, забезпечення ефективного її функціонування в умовах економіки ринкового типу, нівелювання впливу негативних факторів, що викликають соціально-економічні кризи, реформування системи державного регулювання та запровадження комплексних державних загальнонаціональних та регіональних програм розвитку сфери культури.

В умовах сучасного ускладнення суспільних відносин в Україні істотну увагу необхідно приділяти створенню ефективного механізму функціонування сфери культури, враховуючи той факт, що значна частина витрат на утримання та розвиток цієї сфери лягає на органи державної влади та місцевого самоврядування. Дослідження зазначених питань є необхідним для створення сприятливих умов підготовки майбутніх профільних спеціалістів та їх

подальшого працевлаштування, від якісної праці яких залежить майбутній розвиток держави.

Саме тому актуальним завданням, яке стоїть перед вітчизняною економічною наукою, є удосконалення державного регулювання економічним механізмом сфери культури в Україні з урахуванням специфіки становлення і розвитку конкурентного середовища в соціально-культурній сфері в умовах подолання негативних макроекономічних трендів, стабілізації й переходу національної економіки до стійкого зростання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Культурна індустрія уособила в собі квінтесенцію постіндустріального суспільства і перетворила знання, талант та інформацію на джерело багатства. Це обумовило посилення наукового інтересу до сектору зі сторони економістів-дослідників. Проте саме питання взаємозв'язку культури та економіки не є інноваційним для економічної науки. Основні принципи взаємообумовленості цих сфер висвітлювали в своїх працях ще А. Сміт, А. Маршалл, К. Маркс. Окремо слід згадати роботи М. Вебера, Дж. К. Гелбрейта, Д. Норта, Р. Коуза, Й. Шумпетера та інших представників інституціоналізму. Заклали теоретичні основи економіки культури, дали визначення поняття «культурна індустрія», виявили її можливості та загрози в якості чинника соціально-економічного розвитку Т. Адорно, Ж. Бодріар, Н. Гарнхем, Ч. Едкіст, Д. Тросбі, Е. Скот, Д. Хезмондалш, М. Хогхаймер та ін.

В другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. концепція культури як специфічного сектору економічної діяльності отримала своє визнання серед економістів. Було розроблено системи індикаторів креативності, визначено напрями дослідження культурних та креативних індустрій (Ф. Б'янчіні, К. Кінг, Ч. Лендрі, Ш. Міландер, Р. Флоріда та ін.). Розробку та обґрунтування економіко-математичних моделей культурної індустрії здійснили У. Баумоль, У. Боуен, Дж. Гапінські, Т. Кован, П. Самуельсон, П. Хікс. Питання системи державного регулювання культурної індустрії піднімали в своїх роботах С. Кенінгхем, Е. Прат, Б. Фрей, К. Фріман та ін. Впродовж останніх років ряд вчених, зокрема Л. Абалкін, А. Долгін, Ю. Яковець наголошували на доцільності

застосування міждисциплінарних підходів до аналізу економічних процесів. О. Зеленцова, М. Гладкіх стали одними з перших дослідників креативних та культурних індустрій на пострадянському просторі. Серед вітчизняних економістів-науковців питання культури, як частини та чинника розвитку національної економіки України тільки набуває популярності, проте вже знайшло своє відображення в роботах В. Бабенко, І. Гужви, І. Кукси, В. Куриляки, С. Єрохіна, Б. Літовченка, Д. Солохи, А. Штангрета, І. Штулер та ін.

Особливості державного регулювання інституціональними змінами у сучасній економіці досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні науковці, зокрема: В. Базилевич, О. Болдуєва, О. Бородіна, Д. Буркальцева, Н. Бутенко, А. Вагнер, Г. Ватаманюк, Дж. Гелбрейт, О. Гонта, С. Захарін, С. Єрохін, М. Єрмошенко, Т. Ковальчук, Дж. Коммонс, Р. Коуз, Д. Норт, Л. Оліфіренко, О. Попов, В. Савченко, П. Самуельсон, Р. Солоу, Е. Фуруботн, Д. Ходжсон, А. Чухно, І. Штулер, О. Яременко та інші.

Суттєвий внесок у дослідження державного регулювання економічним механізмом сфери культури зробили такі вчені як Т. Абанкіна, О. Батіщева, У. Баумоль, І. Безгін, М. Диха, А. Дегтяр, Г. Задорожний, Г. Іванов, О. Ігнат'єва, С. Каранец, Г. Колісник, Ю. Ключко, Ф. Колбер, А. Колот, М. Матецька, О. Морозова, О. Попов, Ю. Помпєєв, Г. Приходько, А. Рубінштейн, Ф. Рібаков та інші.

Мета дослідження. Розробка теоретико-методологічних засад формування механізму подальшого економічного розвитку культурної індустрії, визначення пріоритетних напрямів його реалізації з метою підвищення ефективності створення та поширення національного культурного продукту, а також розробка теоретико-методологічних основ удосконалення державного регулювання економічним механізмом сфери культури в Україні з позицій соціально-економічних пріоритетів розвитку національного господарства.